

Univerzita Palackého
v Olomouci

Udržitelná
univerzita

REPORT UDRŽITELNÉ UNIVERZITY ZA ROK 2022

UDRŽITELNOST JAKO SOUČÁST STRATEGIE UNIVERZITY

Univerzita Palackého v Olomouci (UP) má za sebou první rok od vzniku **Strategie udržitelného rozvoje Univerzity Palackého v Olomouci** (SUR UP), která vstoupila v platnost na začátku roku 2022 a jejíž zpracování bylo součástí prioritního cíle č. 4 *Zdravá, společensky odpovědná a udržitelná univerzita* v rámci **Strategického záměru vzdělávací a tvůrčí činnosti Univerzity Palackého v Olomouci na období 2021+**.

Strategie udržitelného rozvoje UP stanovuje základní koncepci a východiska udržitelného rozvoje na celé univerzitě. Napříč všemi součástmi se tak řeší nejen otázky životního prostředí, vzdělání a společenské odpovědnosti, ale i zdraví a zdravého životního stylu v nejširších souvislostech. Spojovacím článkem je zde kritické myšlení a především otevřený dialog o všech otázkách, které s udržitelným rozvojem souvisejí – i díky němu se univerzita rozhodla tento dokument vypracovat. V tomto kontextu pak strategie navazuje především na dokumenty Cíle udržitelného rozvoje OSN (Sustainable Development Goals – dále jen „SDGs“), Zelená dohoda pro Evropu, Česká republika 2030 a na Strategický záměr UP 2021+ (dále jen „SZ UP“).

Strategie v tomto ohledu formuluje vizi a misi univerzity v oblasti udržitelného rozvoje a definuje tři strategické pilíře udržitelnosti v prostředí univerzity. V rámci nich vytyčuje hlavní cíle a uvádí výčet základních opatření k jejich plnění.

Akční plán realizace Strategie udržitelného rozvoje UP na roky 2022–2023 má stejnou strukturu a vychází ze stanovených cílů SUR UP. Jsou v něm uvedena pouze ta opatření, která budou v souladu se strategií realizována v tomto období. Představuje garantky a garanty jednotlivých opatření, další osoby a subjekty potřebné pro spolupráci na realizaci daných opatření, navrhuje možnosti financování a definuje ukazatele plnění cílů.

Zdroj: OSN, 2022

UDRŽITELNOST NA UP V ROCE 2022

schválení Strategie
udržitelného rozvoje UP

zahájení CRP
Unilead

analýza směsného
komunálního odpadu na UP

Cena hejtmana Olomouckého
kraje za společenskou
odpovědnost

získání členství v Asociaci
společenské odpovědnosti

900 000 Kč z rozpočtu UP
na aktivity udržitelnosti

546. místo v žebříčku
UI Green Metric

uspořádání 3 přednášek
o udržitelnosti a klimatické krizi

201.–300. místo
v THE Impact Ranking

navázání spolupráce
s firmami Nextbike a Eagle

zapojení do 3 výzev
(Do práce na kole, 10 000 kroků
a Den bez aut)

pořízení 1 nového elektromobilu
(pro Správu kolejí a menz)

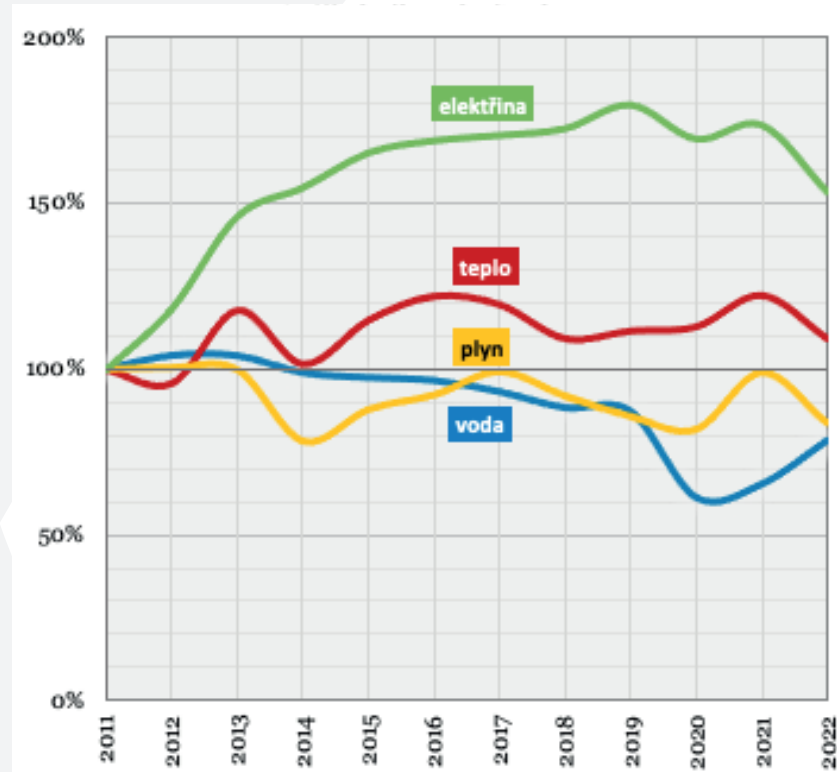
1. ENERGIE

SDGs 3, 7, 9 a 11

Od září 2022 do dubna 2023 probíhal energetický audit celé univerzity. Jeho výstupy budou východiskem pro realizaci vhodných opatření na snížení energetické náročnosti budov v podobě senzorů, SMART nástrojů a dalších. Součástí auditu jsou také průkazy energetické náročnosti budov. Energetický audit bude respektován i v případě projektů a staveb nových budov a nákupu nových zařízení.

V roce 2022 Univerzita Palackého v Olomouci spotřebovala 147 303 m³ vody, 51 979 GJ tepla, 1 117 156 m³ plynu a 18 364 707 kWh elektrické energie. V tabulce 1 a grafu 1 je vidět, že spotřeba tepla a plynu v posledních osmi letech kolísá, poněkud překvapivě byla nejvyšší v roce 2021, kdy byl provoz UP ovlivněn pandemií covidu-19. Spotřeba vody od roku 2016 postupně klesá, i po návratu z výrazného propadu v letech pandemie si zachovává klesající tendenci. Spotřeba elektřiny klesá od roku 2019, v roce 2022 byla dokonce nejnižší za posledních osm let, tedy včetně období ovlivněného pandemií.

Graf 1: Relativní spotřeba vody a energií za roky 2011–2022

Zdroj: Evidence UP, 2022

Tabulka 1: Spotřeba vody a energií za roky 2015–2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
voda (m ³)	182 860	181 191	174 815	165 747	163 791	114 900	122 544	147 303
teplo (GJ)	54 594	58 001	56 811	51 953	53 064	53 647	58 136	51 979
plyn (m ³)	1 171 480	1 229 284	1 321 107	1 224 186	1 143 842	1 092 863	1 318 316	1 117 156
elektřina (kWh)	19 772 705	20 208 016	20 400 364	20 644 308	21 492 401	20 265 950	20 771 961	18 364 707

Zdroj: Evidence UP, 2022

2. ODPADY A CIRKULÁRNÍ EKONOMIKA

SDGs 9, 11 a 12

V roce 2022 se na UP vyprodukovalo celkem 655 tun odpadu. Z toho bylo 58 tun papíru (8,8 %), 36 tun plastu (5,5 %) a 24 tun skla (3,6 %). Zbytek (82 %) tvořil směsný komunální odpad.

Tabulka 2 ukazuje, že množství plastového odpadu se od roku 2017 zvyšuje (pandemické roky 2020 a 2021 nelze považovat za indikativní). Množství směsného odpadu bylo v roce 2022 druhé nejvyšší za posledních osm let. Podíl jednotlivých druhů odpadu v období 2016–2022 zobrazuje graf 2.

V tabulce 3 je vidět rozdělení druhů odpadu podle jednotlivých pracovišť a budov. Fotografie níže ukazuje podíly daných složek odpadu z fyzické analýzy odpadu. I tato čísla jsou důvodem, proč se univerzita rozhodla uspořádat analýzu směsného komunálního odpadu, protože 82% podíl směsného komunálního odpadu je hodnota neslučitelná s vytyčenou strategií a je třeba navrhnout adekvátní řešení a způsoby, jak ji snížit.

Tabulka 2: Množství čtyř hlavních složek odpadu na UP v letech 2015–2022 (tuny)

rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
papír	52	51	50	55	74	80	67	58
plast	31	29	25	30	35	30	29	36
sklo	26	35	35	36	28	25	22	24
směsný	500	541	505	536	526	470	446	537

Zdroj: Evidence UP, 2022

Fyzická analýza odpadu

Dne 29. listopadu 2022 proběhla fyzická analýza odpadu z kontejnerů na směsný komunální odpad (SKO) ze všech součástí UP, která odhalila nedostatky v nynějším třídění na UP a navrhla řešení pro zlepšení. Celková váha vzorku byla 210,5 kg. Zastoupeny byly všechny součásti univerzity. Odpadu, který již není možno dále materiálově využít a nelze ho v současné době nikterak recyklovat, bylo 98,2 kg,

tedy 46,6 %. Složky, které se dají dále využít, byly v celkovém vzorku zastoupeny 111,6 kg, v přepočtu na procenta se jednalo o 53 %.

Z tohoto výsledku je zřejmé, že univerzita má potenciál pro zvýšení míry třídění odpadu, který se skrývá v nádobách na SKO. Z využitelných složek měl ve vzorku největší zastoupení biologicky rozložitelný odpad (BRO), a to 23,4 %. Plastového odpadu bylo ve vzorku 11,1 %, papír byl zastoupen ve vzorku z 12,5 %, sklo 2,7 %, kovy se podílely 2 %, nápojové kartony byly ve vzorku zastoupeny 1,1 %, elektroodpad tvořil 0,2 % a textil 0,1 %. Pokud by se univerzita podařilo BRO řádně vytřídit a vyjmout z nádob určených na směsný komunální odpad, snížila by se produkce směsného komunálního odpadu téměř o 25 %.

Obrázek 2: Vzorek směsného komunálního odpadu o hmotnosti 210,5 kg, roztřízený při fyzické analýze na jednotlivé druhy

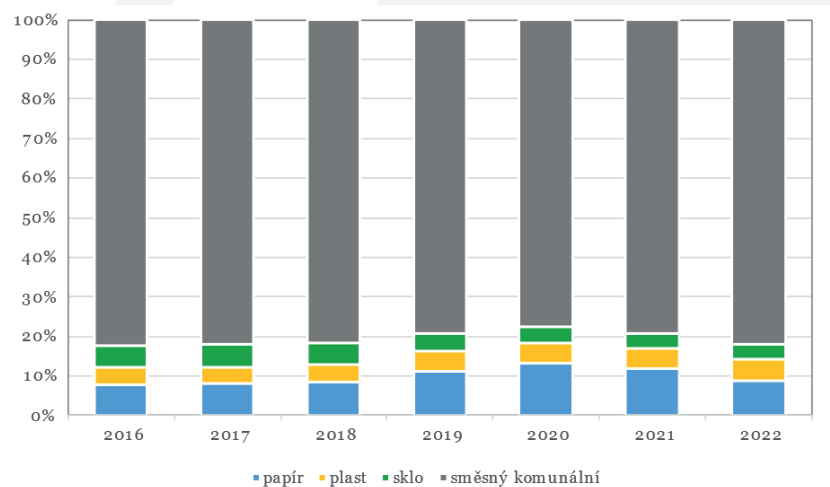
Zdroj: Institut cirkulární ekonomiky, 2022

Na základě výsledků se budou realizovat opatření na jednotlivých součástech a dojde ke zlepšení odpadové infrastruktury, aby se snížilo množství směsného odpadu a zvýšil podíl tříděného. Položkou v nevyužitelném odpadu, která stojí za zmínku, je infekční odpad. Z většiny se jedná o papírové ručníky, které se používají na toaletách a v celkovém odpadu tvoří 30 %, na některých součástech ale dokonce až 50 %. Vzhledem k množství tohoto odpadu se na všech součástech doporučuje nainstalovat či obnovit elektrické vysoušeče rukou, které jsou dlouhodobě ekonomicky výhodnější.

Již v roce 2022 se doplňovala infrastruktura na třídění odpadu na některých součástech, např. na rektorátě a pedagogické fakultě. V posilování odpadové infrastruktury by UP chtěla pokračovat i v dalších letech, a to především na součástech, které dopadly podle analýzy nejhůře.

V dubnu 2022 proběhlo školení pro personál v uklízacích službách, jehož cílem bylo zlepšit znalosti o důležitosti třídění odpadu, naučit se, jak správně třídit, a poznat specifika jednotlivých složek. Školení zajistila společnost EKO-KOM.

Graf 2: Podíl tříděného odpadu a netříděného odpadu UP za roky 2016–2022

Zdroj: Evidence UP, 2022

Tabulka 3: Množství vyprodukovaných odpadů na UP za rok 2022

odpady (t)	2022			
	papír	plast	sklo	směsný
budova				
17. listopadu 6		0,5		
17. listopadu 7	1,2	0,7		2,6
17. listopadu 8	2,6			25,1
17. listopadu 12	2,5	2,2	1,5	19,6
17. listopadu 50	0,3	0,3	0,2	5,6
17. listopadu 54	4,4	1,3	1,5	33,2
17. listopadu 1131				0,1
Biskupské nám. 1	4,1	0,2	0,1	25,1
Hněvotínská 3		1,9	0,4	70,9
Hynaisova 9		0,5		3,0
I. P. Pavlova 6				0,4
Jiřího z Poděbrad 11				0,3
Kateřinská 17	0,1	0,2		0,7
Křížkovského 8	3,2	0,8	0,6	16,9
Křížkovského 10	4,0	1,0	0,6	19,3
Na Hradě 5	0,5	0,5	0,4	3,1
Na Zákopě 26	1,1	0,9	1,6	8,1
Neředín	6,7	6,5	2,4	87,2
Purkrabská 5	0,3	0,2	0,2	2,2
Šlechtitelů 11	1,3		1,7	7,2
Šlechtitelů 21	1,3	0,5		1,5
Šlechtitelů 27	7,2	1,5	3,5	30,0
Šmeralova 10	2,1	2,0	1,1	16,2
Šmeralova 12	2,3	3,3	1,5	33,3
Šmeralova 6	1,6	1,6	1,2	16,4
Šmeralova 8	2,0	5,2	1,3	23,6
tř. Svobody 8	0,2	0,1	0,4	1,2
tř. Svobody 26	2,6	0,6	0,6	8,2
U Botanické zahrady 1				0,2
U Letiště 32	0,6	0,5		3,3
U sportovní haly 2	0,1	0,1		12,2
U sportovní haly 4	1,6	2,0	1,8	10,0
Univerzitní 5	1,7	0,2	0,4	15,2
Univerzitní 22	0,2	0,1	0,2	2,4
Vančurova				0,7
Vodární 6	0,6	0,3	0,4	5,2
Žižkovo nám. 5	1,4	0,4	0,1	27,1
UP	58	36	24	537

Zdroj: AVE CZ

3. VODA A ZELEŇ

SDGs 6, 11, 13 a 15

Na pozemcích UP od podzimu 2022 probíhá pasportizace zeleně. Na jejím základě se bude na vhodných pozemcích rozvíjet biodiverzita v podobě luk, výsadby stromů či ovocných sadů. Místa budou doplněna o hmyzí hotely a naučné tabule, které budou sloužit nejen studentkám a studentům a zaměstnankyním a zaměstnancům UP, ale také veřejnosti. Vznikne také metodika, jak pracovat se zelení, jak rozvíjet biodiverzitu a jak se o ně vhodně starat. U komplexu kolejí na tř. 17 listopadu se vybudují hnízdicí místa pro jiříčky, která mají za cíl šetrně přemístit hnízdiště jiříček z budov kolejí do vhodnějšího prostoru.

Na UP postupně přibývají retenční nádrže na sběr dešťové vody. V budově filozofické fakulty na ulici Křížkovského byla instalována první retenční nádrž již v roce 2017. Na přírodovědecké fakultě je retenční nádrž na budově botanické zahrady a další se plánují v areálu Envelopa. Taktéž právnická fakulta disponuje jednou retenční nádrží. Podobně je instalována retenční nádrž na ještě probíhající stavbě Archivu UP na třídě Míru, kdy je odvodnění navrženo jednotnou a dešťovou kanalizací. Dešťové vody ze střechy objektu a stání budou odvedeny do retenční nádrže s regulovaným odtokem, s napojením do soutokové šachty, do které budou svedeny i splaškové vody z objektu. Návrh předpokládá také provedení parkovacích stání ze zatravněvací dlažby, u které je možno dosáhnout větší mezerovitosti s položením na propustný podklad.

Obrázek 3: Budova Přírodovědecké fakulty UP na Envelopě

Zdroj: Archiv UP

4. OBJEKTY A INFRASTRUKTURA

SDGs 6, 7, 9 a 11

V souladu se **Strategií udržitelného rozvoje UP** jsou nyní u všech projektů, které se budou v nejbližší době realizovat, zvažována opatření, která splňují environmentálně i sociálně vhodná doporučení. V tomto směru probíhají jednání s odborníky v rámci ochrany životního prostředí v okolí daných budov. Příkladem je poradenství s interními i externími ornitology, kdy se vyhodnocují potenciální rizika pro ptactvo a navrhují se možná opatření, která lze implementovat na dané budovy, a zabránit tak nežádoucím střetům ptáků s budovami.

Univerzita také upřednostňuje revitalizaci brownfieldů či rekonstrukce starších budov před stavbou nových – příkladem může být rekonstrukce historické budovy pedagogické fakulty „Albínka“, která byla v roce 2022 dokončena, právě dostavovaný Archiv UP nebo budova Vědeckotechnického parku na Envelopě. Cílem UP je snižovat energetickou náročnost budov, v maximální míře omezovat jejich negativní dopad na okolí a vybudovat vhodná řešení pro jejich uživatele. Zároveň se u všech staveb a rekonstrukcí zvažuje výstavba vlastních zdrojů na výrobu energie.

Pro odpovědné zadávání veřejných zakázek byla vytvořena **Doporučující pravidla odpovědného veřejného zadávání** pro nákup technologií, nového vybavení a spotřebičů. Veškeré nákupy a zakázky jsou diskutovány s Udržitelnou univerzitou.

Zdroj: 123RF.com

5. INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE A DIGITALIZACE

SDGs 4, 9, 11 a 16

V rámci časové úspory, zefektivnění procesu a zejména udržitelnosti byl vylepšen a aktualizován digitální systém zadávání pracovních cest. Od listopadu 2022 lze zadat a schválit evidenci pracovní doby nebo žádat o dovolenou pouze elektronickou cestou.

Od 1. 9. 2022 je v platnosti novela vnitřní normy **R-B-17/08-ÚZ**: Zadání tématu, odevzdávání a evidence údajů o bakalářské, diplomové, disertační práci a rigorózní práci a způsob jejich zveřejnění, která nevyžaduje po součástech nutnost tisku závěrečných prací. Práce se tedy mohou odevzdávat pouze elektronickou formou, čímž se sníží objem tisku.

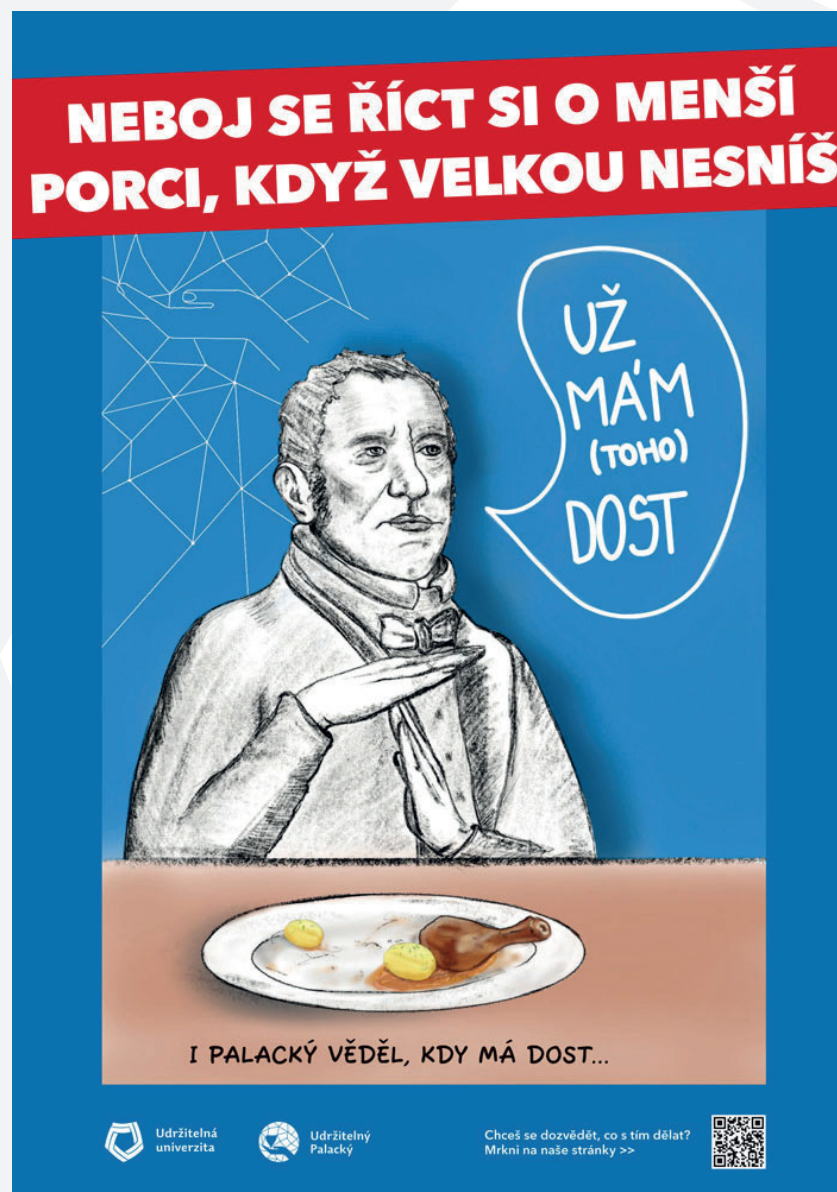
Zdroj: 123RF.com

6. STRAVOVÁNÍ

SDGs 2, 3, 6 a 12

Od prosince 2022 probíhá kampaň proti vzniku zbytečného gastroodpadu v menzách UP. V prostorách, kde se tvoří fronty, jsou umístěny informační letáky, které motivují strávníky, aby neplýtvali jídlem, a nabízí jim způsoby, jak toho docílit. V menzách se totiž ročně vyhodí 50 tun gastroodpadu. **Kampaň** má na toto číslo upozornit a motivovat strávníky, aby méně plýtvali – například tím, že si budou říkat o menší porce nebo si přebytky odnesou domů.

Obrázek 4: Plakát ke kampani proti plýtvání jídlem v menzách UP

Zdroj: Archiv UP, 2022

7. MOBILITA A DOPRAVA

SDGs 3, 9, 11 a 13

Na začátku roku 2022 proběhlo **dotazníkové šetření**, které ve spolupráci s Udržitelnou univerzitou připravila katedra psychologie pod vedením doc. PhDr. Matúše Šuchy, Ph.D. Vyplynulo z něj, že dopravní prostředek, který studující a pracující na UP využívají nejméně, ale zároveň má největší potenciál pro rozvoj, je kolo. K tomu je však potřeba zlepšit infrastrukturu ve městě i v prostorách univerzity. Proto již proběhla analýza počtu stojanů na kola napříč UP a jejich množství se postupně bude navyšovat. Na několika budovách UP byly stojany rozšířeny nebo doplněny. Budovy, u nichž prozatím není místo vyhrazené nebo je nedostatečné, jsou dále v řešení.

UP současně navázala spolupráci s firmami **Nextbike** a **Eagle**, pro studenty a studentky, zaměstnankyně a zaměstnance je domluveno zvýhodněné předplatné.

Univerzita se v roce 2022 zapojila do výzvy **Do práce na kole**, stovce zaměstnankyň a zaměstnanců poskytla startovné zdarma. V rámci celé univerzity vytvořilo týmy celkem 130 pracujících, kteří po dobu celého měsíce května cestovali na UP na kole nebo pěšky a soutěžili mezi sebou v pravidelnosti a počtu najetých kilometrů. Celkem najeli či ušli 31 536 km a ušetřili 4 068 kg CO₂. Nejlepší fakultou byla lékařská fakulta, která vyhrála putovní pohár. Úspěšný byl i **Den bez aut**, kdy se mnoho zaměstnankyň a zaměstnanců dostavilo do práce veřejnou dopravou, na kole nebo pěšky, za což byli odměněni drobným občerstvením, bezplatným servisem kola a dalšími výhodami.

Obrázek 5: Účastníci květnové výzvy Do práce na kole

Zdroj: Archiv UP, 2022

8. ODPOVĚDNÉ NAKUPOVÁNÍ

SDGs 8, 10, 12 a 16

Proběhla analýza aktuálního stavu odpovědného nakupování na UP, na jejímž základě vznikla **Doporučující pravidla odpovědného veřejného zadávání** pro odpovědné zadávání veřejných zakázek (OZVZ). Jsou tedy dodržována sociální a environmentální pravidla OZVZ, jako jsou kupříkladu důstojné pracovní podmínky, dodržování sociálních a pracovních práv, rovné příležitosti, zohlednění kritérií trvale udržitelného rozvoje včetně otázek dopadů na životní prostředí, ekologická stopa dodavatele/produktu, etika obchodu a další. Všechny veřejné zakázky, u kterých je to relevantní, jsou konzultovány s Udržitelnou univerzitou.

Zdroj: 123RF.com

9. VZDĚLÁVÁNÍ K UDRŽITELNOSTI

SDGs 4, 13, 16 a 17

V akademickém roce 2021/2022 byl na přírodovědecké fakultě otevřen nový bakalářský studijní program **Environmentální rizika a klimatická změna**, který se zaměřuje na problematiku hodnocení rizik spojených s přírodními jevy, interakcí člověka a prostředí a rizik plynoucích ze změn klimatu. Na tomto studijním programu se podílí tři katedry – katedra geografie, geologie a rozvojových a environmentálních studií. V současné době na UP již vznikají další studijní programy a předměty zaměřující se na udržitelný rozvoj a změnu klimatu.

V roce 2022 proběhly celkem tři odborné přednášky pro zájemce z univerzity i širokou veřejnost. Pro zaměstnankyně a zaměstnance a studentky a studenty byl připraven vzdělávací program Udržitelnost v praxi, kde se představilo šest osobností z olomouckého regionu, jejichž profese je spojena s udržitelností. V rámci cyklu Societas cognitorum se uskutečnila přednáška Pavla Nováčka z katedry rozvojových a environmentálních studií nesoucí název **Život v době klimatické změny**. Poslední přednáškou roku 2022 byla **Klimatická změna a cesty k jejímu řešení** od Ondráše Příbyly z organizace Fakta o klimatu. V létě na Žurnále UP vznikl také seriál **Udržitelné léto s UP**, ve kterém čtenáři najdou tipy, jak se chovat udržitelněji doma, v práci nebo na cestách. Na webu **Udržitelné univerzity** jsou v sekci Vzděláváme uloženy záznamy ze všech přednášek a odkazy na další vzdělávací materiály.

V roce 2022 se Udržitelná univerzita zúčastnila několika hodin environmentální výchovy na pedagogické fakultě, kde kromě představení činností a plánů Udržitelné univerzity a studentského spolku Udržitelný Palacký probíhala se studentkami a studenty tvorba projektů. Ve spolupráci s Audiovizuální produkcí UP vzniklo například propagační video na vratné kelímky v bistroch FreshUP, dále byly

vytvořeny plakáty ke kampani na třídění odpadů, a to za spolupráce s Oddělením komunikace UP. Nyní se budou plošně a jednotně používat na celé UP.

Obrázek 6: Přednáška Ondráše Příbyly Klimatická změna, cesty k jejímu řešení a jak o nich komunikovat

Zdroj: Archiv UP, 2022

Kromě výše zmíněného spolupracuje UP také s místní nevládní organizací ARPOK, již UP založila a která poskytuje vzdělávací programy pro školy a veřejnost v oblasti globálního rozvojového vzdělávání a výuku o aktuálních tématech dnešního světa včetně klimatické krize a SDGs.

Univerzita se také pyšní na střední Moravě jedinečným centrem popularizace vědy a výzkumu, nesoucím název **Pevnost poznání**. Interaktivní muzeum funguje v historickém objektu v areálu Korunní pevnůstky v centru Olomouce od roku 2015, kdy byla téměř z trossek zrekonstruována stará nevyužívaná budova. Stálé expozice, které vznikly ve spolupráci s univerzitními pracovníky, seznamují návštěvníky s dobrodružstvím vědy i obory a směry výzkumu a studia na Přírodovědecké fakultě UP, mezi nimiž nesmí chybět také

témata zabývající udržitelným rozvojem. Návštěvnice a návštěvníci v Pevnosti poznání mimo jiné najdou také stálou expozici Voda v krajině, která přibližuje vodní tok od pramene až po ústí do moře a důležitost vody na naší planetě. Součástí jsou také krátkodobé výstavy, které se často věnují tématu udržitelnosti. Pevnost poznání nabízí také vzdělávací kroužky pro děti a seniorky a seniory, vzdělávací programy pro školy a zajišťuje i další vzdělávání pedagogických pracovníků a pracovníků.

10. TVŮRČÍ ČINNOST V OBLASTI UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

SDGs 4, 9, 13 a 16

Podporujeme studentky a studenty, aby se v závěrečných pracích věnovali tématům týkajícím se udržitelnosti a cílů udržitelného rozvoje (SDGs). V plánu je i finanční podpora pro výzkum u těchto témat nebo vyhlášení ceny rektora za nejlepší práce. Již vznikají nebo byla zpracována témata jako ekologické čisticí prostředky, spotřeba vody na UP a další. V současné době jsou nabízena témata například ohledně výpočtu environmentální stopy UP nebo materiálové recyklace odpadů Olomouckého kraje, které se zpracovává ve spolupráci s Olomouckým krajem. Mnoho studentek a studentů spolupracuje s Udržitelnou univerzitou na výzkumu – jedná se například o mapování pozemků a stavu zeleně na pozemcích univerzity, mapování popelnic a košů na tříděný odpad, počty stojanů na kola atp. Vědkyně a vědci jsou také stále více motivováni, aby do svých projektů zahrnovali naplňování SDGs, a Udržitelná univerzita jim v tom pomáhá a poskytuje konzultace.

Udržitelná univerzita také významně spolupracuje se studentským spolkem **Udržitelný Palacký**. Aktivní studentky a studenti kromě vlastních projektů, jako je **Freeshop**, **Freefood** nebo komunitní zahrádka **Václavka**, pomáhají Udržitelné univerzitě s dalšími aktivitami. Například společně zorganizovali **kampaň proti plýtvání potravin v menzách UP** na konci roku 2022, společně pořádají swapy oblečení, knih nebo květin nebo se zapojují do Společenství pro udržitelnost.

V roce 2022 se laboratořím, katedrám a ústavům UP podařilo dosáhnout také mnoha významných vědeckých úspěchů na poli

udržitelnosti. Vědkyně a vědci z Laboratoře růstových regulátorů, společného pracoviště Ústavu experimentální botaniky Akademie věd ČR a Univerzity Palackého v Olomouci, připravili nový, vysoce účinný **stimulátor růstu rostlin nazvaný MTU**. Biostimulant MTU výrazně zvyšuje odolnost i výnosy zemědělských plodin a zároveň nezatěžuje životní prostředí.

Český institut výzkumu a pokročilých technologií (CATRIN), který je vysokoškolským ústavem Univerzity Palackého v Olomouci, minulý rok započal výzkum, který je podpořen prestižním a v tuzemsku ojedinělým grantem Evropské rady pro inovace (EIC) Transition Challenges s dotací bezmála 2,5 milionu eur. Vysokokapacitní, bezpečný a k přírodě šetrný superkondenzátor, tedy zařízení pro uchovávání elektrické energie, budou vyvíjet vědci a vědkyně z CATRIN ve spolupráci s kolegy a kolegyněmi z Bar-Ilanovy univerzity v Izraeli a italskou firmou ITELCOND. Využijí k tomu v Olomouci vyvinutý materiál odvozený od grafenu, který již chrání evropský patent. Jde o výzkum, jenž má posunout objev do praxe.

Ve spolupráci s CATRIN byl minulý rok také spuštěn mezinárodní projekt SUSNANO, jehož primárním cílem je předat znalosti z CATRIN a ICN2 albánským kolegyním a kolegům a pomoci jim zvýšit prestiž jejich výzkumu a podpořit rozvoj jejich instituce. Projekt se zaměřuje na oblast odhalení znečištění v povrchových vodách, což je v Albánii poměrně značný problém.

11. SPOLEČENSTVÍ PRO UDRŽITELNOST

SDGs 4, 13, 16 a 17

Cílem je vybudovat komunitu vědkyň a vědců, zaměstnankyň a zaměstnanců a studentek a studentů UP, kteří se aktivně zajímají o témata udržitelnosti v různých oborech a budou úzce spolupracovat s Udržitelnou univerzitou při realizaci projektů, kampaní či výzkumů. První schůzka zájemkyň a zájemců o spolupráci proběhla 8. prosince 2022 (záznam dostupný [zde](#)). Během ní byla představena Strategie udržitelného rozvoje UP, akční plán, plány a projekty na rok 2023 a rozprúdila se diskuze o dalších nápadech a možnostech projektů na příští rok. Pravidelné schůzky se budou konat přibližně každé tři měsíce a jejich cílem je aktivní zapojení členek a členů Společenství pro udržitelnost do naplňování cílů SUR UP.

Zdroj: 123RF.com

12. ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL A PÉČE O KOMUNITU

SDGs 3, 4, 8 a 16

V září 2022 se na **zasedání Akademického senátu UP** jednalo o možnosti povinně volitelného předmětu tělesné výchovy pro studentky a studenty UP. Bylo upozorněno i na nevhodnou finanční infrastrukturu v oblasti podpory sportu na UP. Návrh byl přítomnými podpořen a doplněn o řadu důležitých podnětů, které je nadále potřeba vyřešit. Nebyla přijata žádná usnesení a celý návrh se nadále zpřesňuje.

Univerzita se však může pyšnit několika zařízeními, která jsou v rámci zdravého životního stylu přístupná jak zaměstnankyním a zaměstnancům a studentkám a studentům UP, tak i veřejnosti. Patří mezi ně i **Aplikační centrum BALUO**. Jde o unikátní vědecko-technický park zaměřený na podporu zdravého životního stylu, prevenci civilizačních onemocnění a na optimalizaci pohybové aktivity. Centrum je pracovištěm Fakulty tělesné kultury UP. Zároveň univerzitní zařízení Akademik sport centrum UP nabízí řadu sportovních kurzů, možnost využít lukostřelnicu či saunu za zvýhodněné ceny pro studentky a studenty a zaměstnankyně a zaměstnance UP.

Důležitým aspektem zdravého životního stylu je také zdraví duševní, které je v současné zrychlené době technologií a internetu nadměrně zatěžováno, proto univerzita umožňuje bezplatně navštívit psychologickou poradnu určenou pro studentky a studenty a zaměstnankyně a zaměstnance UP. Vedle osobních, rodinných či studijních problémů aktuálně poradna poskytuje pomoc také studentkám a studentům a zaměstnankyním a zaměstnancům UP zasaženým válečným konfliktem na Ukrajině. Na UP funguje také celorepublikový certifikovaný projekt E-bezpečí, zaměřený na prevenci, vzdělávání, výzkum, intervenci a osvětu spojenou s rizikovým chováním na internetu a souvisejícími fenomény. V posledních letech se také věnuje pozitivnímu využívání IT ve vzdělávání a běžném životě. Projekt E-Bezpečí je realizován Centrem prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty UP ve spolupráci s dalšími organizacemi.

Zdroj: 123RF.com

13. ROVNÉ PŘÍLEŽITOSTI PRO VŠECHNY

SDGs 1, 3, 5 a 10

Univerzita Palackého byla roce 2022 oceněna **Cenou hejtmána Olomouckého kraje za společenskou odpovědnost**. Potvrdila tak, že dlouhodobě úspěšně naplňuje tzv. třetí roli univerzity, čímž se rozumí práce ve prospěch společnosti. Univerzita dlouhodobě pořádá přednášky, besedy či vzdělávací cykly pro veřejnost. Nelze opomenout ani dobrovolné aktivity studentek a studentů a zaměstnankyň a zaměstnanců a aktivní **Dobrovolnické centrum UP**, jehož nepostradatelnost se projevila například při koordinování pomoci v prvních měsících války na Ukrajině.

V roce 2021 byla na UP provedena analýza rovných příležitostí, na jejímž základě vznikl **Plán rovných příležitostí / Gender Equality Plan**, který si na období 2022/2023 klade konkrétní cíle směřující ke genderové rovnosti na celé UP.

V rámci podpory studujících a pracujících žen a mužů na mateřské/rodičovské dovolené a poskytnutí určitého zázemí pro ně a jejich děti je na několika budovách UP k dispozici hygienická místnost pro rodiče s malými dětmi, konkrétně na přírodovědecké fakultě, pedagogické fakultě a fakultě tělesné kultury. Na pěti součástech (cyrilometodějské teologické fakultě, filozofické fakultě, přírodovědecké fakultě, pedagogické fakultě a fakultě tělesné kultury) jsou zřízeny dětské skupiny a PŘF navíc disponuje dětským koutkem. Krom toho v prostorách kolejí funguje **Mateřská škola UP**, která zajišťuje péči o děti našich zaměstnankyň a zaměstnanců či studentek a studentů.

Podporou nejen studentek a studentů se specifickými potřebami se zabývá specializované pracoviště **Centrum podpory studentů se specifickými potřebami** (CPSSP), jehož hlavním cílem je pomoci studujícím se SVP či pocházejícím ze sociálně či etnicky znevýhodněných prostředí. Poskytuje služby zájemkyním a zájemcům o studium, studentkám a studentům, zaměstnankyním a zaměstnancům, ale i učitelkám a učitelům středních škol, kteří mají o danou problematiku zájem. Nabízí také kurzy dle specifických potřeb jednotlivých uživatelek a uživatelů.

Univerzita má současně nově aktualizovaný **etický kodex**, který se vztahuje na tvůrčí a pedagogickou činnost akademických a vědeckých zaměstnankyň a zaměstnanců a také na činnost studentek a studentů UP. Do etického kodexu byly implementovány principy vyplývající z **Evropské charty pro výzkumné pracovníky a Kodexu pro přijímání výzkumných pracovníků**. Dále v rámci aktualizace kodexu vyvstaly nové změny jako podstatně širěji pojednaná problematika otázek tzv. zneužití moci, sexuálního obtěžování či zneužití vlivu. Na filozofické, přírodovědecké a právnické fakultě byl za tímto účelem zřízen institut ombudsmana, jenž funguje jako ochránce práv zaměstnankyň a zaměstnanců a studentek a studentů. Pedagogická fakulta tento institut připravuje. Na rok 2023 je v plánu zřídit ombudsmanskou pozici na centrální úrovni. Osoba, která tuto pozici bude zastávat, bude sloužit a chránit práva nejen studujících z fakult, kde tento institut není, ale také všech osob zaměstnaných na UP.

14. PODPORA REGIONU

SDGs 11, 13, 16 a 17

Univerzita Palackého navázala v rámci Olomouckého kraje spolupráci s odborem pro životní prostředí a řeší společně možnosti dalšího využívání gastroodpadu, který vzniká především v menzách UP.

Spoluprací se statutárním městem Olomouc vzniklo hned několik. UP je členem Místní Agendy 21 a Smart city, což je program (strategický plán) rozvoje města, který charakterizuje snaha řešit globální problémy lokálně – tedy na území obce či regionu, především v oblasti udržitelného rozvoje. UP jedná také s Dopravním podnikem města Olomouce ohledně zlepšení či posílení dopravní infrastruktury pro dojíždění na UP, čímž cílí na snížení počtu dojíždějících aut. Na tvorbě Adaptační a mitigační strategie města Olomouce se podíleli odborníci a odbornice z UP a její cíle se vzájemně promítly také do Strategie udržitelného rozvoje UP. UP také navázala bližší spolupráci se Sluňákovem – centrem ekologických aktivit města Olomouce, se kterým společně organizují vzdělávací akce, jako byla Udržitelnost v praxi, Fakta o klimatu nebo Ekologické dny Olomouc. Studentky a studenti a pedagožky a pedagogové UP také jezdí na praxe a vzdělávací programy do Sluňákova a vypomáhají na různých akcích.

Univerzita také neopomíná důležitost vztahu s veřejností, proto vznikl univerzitní projekt **Občanské univerzita – UniON**, který je univerzitní platformou založenou na partnerském přístupu a vzájemném dialogu s veřejností. Cílem projektu je organizování vzdělávacích prezentací a kurzů pro dané cílové skupiny všude tam, kde o ně bude zájem.

Zdroj: 123RF.com

15. STRATEGICKÁ PARTNERSTVÍ

SDGs 11, 13, 16 a 17

Již dva roky je UP členem **aliance Aurora**, která sdružuje devět evropských škol v otázce společenské odpovědnosti, udržitelnosti, digitalizace a kulturní rozmanitosti. V roce 2022 se UP podílela na vzniku **Sustainable Campus Action Plan**. Plán si klade za cíl podpořit zapojené univerzity k udržitelnému způsobu využívání energie, k realizaci udržitelných a zelených výstaveb, k podpoře biodiverzity, upřednostňování regionálních potravin, odpovědnému veřejnému zadávání zakázek a dalším.

UP se v roce 2022 opět zařadila do mezinárodního žebříčku **UI GreenMetric**, který vyhodnocuje ohleduplnost univerzit k životnímu prostředí. Z 956 univerzit UP obsadila 546. místo. V **Times Higher Education Impact Rankings 2022** obsadila Univerzita Palackého celkovou 201.–300. pozici, což v rámci ČR znamenalo sdílenou pozici jedničky společně s Univerzitou Karlovou a Českou zemědělskou univerzitou v Praze. V **QS World University Rankings: Sustainability 2023** se UP umístila na 451.–500. příčce ze zhruba 700 univerzit, které byly do žebříčku nejudržitelnějších univerzit světa zařazeny.

Univerzita je také partnerem **České rozvojové agentury** (ČRA), jež je moderní dárcovskou agenturou, která spolupracuje s veřejnou správou, neziskovým sektorem, univerzitami a výzkumnými institucemi a soukromým sektorem. Mezi partnery ČRA se také řadí **České fórum pro rozvojovou spolupráci** (FoRS), jež je platformou českých nevládních neziskových organizací (NNO) a dalších neziskových subjektů, které se zabývají rozvojovou spoluprací, globálním rozvojovým vzděláváním a humanitární pomocí, jehož je UP taktéž aktivním partnerem. Tato partnerství UP s regionální a globální komunitou přispívají k rozvoji intelektuálního bohatství společnosti, k jejímu udržitelnému vědeckému, technickému, kulturnímu i sociálnímu rozvoji.

Dále je UP partnerem dalších iniciativ, platform a NNO, jež se zabývají rozvojem a SDGs. Příkladem je největší iniciativa pro společenskou odpovědnost firem a podpory dosažení SDGs v České republice **Asociace společenské odpovědnosti** (A-CSR), která podobně jako **RCE Česko** (Regional Centre of Expertise on Education for Sustainable Development) pořádá konference na toto téma. UP je právě i jedním z partnerů RCE Česko, jehož cílem je podporovat změny směrem k udržitelnosti ve formálním a neformálním vzdělávání s využitím postupného přístupu.

Obrázek 7: Konference CRP Unilead v únoru 2022 na Konviktu

Zdroj: Archiv UP, 2022

Tabulka 4: Plnění akčního plánu SUR UP na roky 2022–2023 na konci roku 2022

Opatření	Výstup	Počet výstupů	Proces	Splněno
1.1	Energetický audit. Průkazy energetické náročnosti budov.	2	2	
1.2	Dokument definující organizaci, procesy, odpovědnosti a tok informací mezi jednotlivými součástmi UP pro přípravu systému pro monitorování a vyhodnocování spotřeby energií na základě dohody mezi jednotlivými součástmi UP.	1		
1.4	Počet objektů, u kterých byla při jejich projektování konzultována vhodná opatření na snižování energetické náročnosti.	1	1	
2.1	Analýza odpadů včetně navržených opatření pro zlepšení nakládání s odpady na UP.	1		1
2.2	Zlepšení infrastruktury pro nakládání s odpady na UP. Snižování množství vyprodukovaného odpadu meziročně. V celkovém množství odpadu snížení podílu směšného komunálního odpadu a zvýšení podílu tříděného odpadu. Výrazné snížení používání jednorázových obalů na UP.	4	3	1
2.3	Provedené minimálně jedno školení pro zaměstnance v úklidových službách. Návrh školení pro celou komunitu UP.	2	1	1
2.4	Koncept možného využití gastroodpadu.	1		1
2.5	IT platforma pro sdílení majetku.	1	1	
3.1	Vodní audit.	1		
3.4	Dokument mapující zeleň na UP. Metodika, jak pracovat se zelení, jak rozvíjet biodiverzitu a jak se o ně vhodně starat.	2	2	
4.1	Počet objektů, u kterých byla při jejich projektování konzultována vhodná opatření na aplikování udržitelných řešení.	1		
4.3	Metodika implementace udržitelných prvků do projektů nových budov a rekonstrukcí.	1	1	
4.4	Doporučující pravidla pro OZVZ. Spolupráce s úsekem pro udržitelnost při nákupu výše zmíněných položek.	2		2
4.5	Metodika pro implementaci BIM na UP. Alokace jednoho zaměstnance pro tuto agendu.	2		
5.1	Elektronické schvalovací workflow. Zefektivnění elektronických cestovních příkazů. Minimálně 1 kurz pro zaměstnance.	3		3
5.2	Novela vnitřní normy R-B-17/08-ÚZ: Zadání tématu, odevzdávání a evidence údajů o bakalářské, diplomové, disertační práci a rigorózní práci a způsob jejich zveřejnění a její účinnost od 1. 9. 2022.	1		1
5.4	Snižování celkového množství uskutečněných pracovních a studijních cest od výchozího roku 2019 (bez let 2020 a 2021).	1	1	

6.3	Minimálně 1 kampaň na snižování gastroodpadu.	1		1
6.4	Eliminace nápojů v plastových láhvách a jednorázového nádobí na jednání orgánů UP a jejich součástí.	1	1	
7.1	Závěrečná zpráva z dotazníkového šetření k udržitelné mobilitě včetně navrhovaných řešení.	1		1
7.2	Minimálně 1 kampaň ročně na podporu udržitelné mobility. Návrh doplnění infrastruktury pro udržitelnou mobilitu na základě opatření 7.1, případně navržení daných opatření do plánovaných staveb/rekonstrukcí, budou-li takové realizovány.	2	1	1
7.3	Jednání se SMO a DPMO o možnostech.	1	1	
8.1	Analýza současného stavu uplatňování OZVZ. Participace úseku pro udržitelnost na přípravě podkladů pro daná výběrová řízení.	2		1
8.2	Doporučující pravidla pro OZVZ.	1		1
8.3	Metodika pro nákup reklamních a propagačních předmětů na UP.	1		
9.1	Návrh sylabu předmětu Udržitelný rozvoj v kategorii C. Zapojení studentů do vedlejších aktivit týkajících se udržitelnosti při výuce v rámci alespoň 1 předmětu.	2	2	
9.2	Realizace minimálně 1 přednášky týkající se udržitelnosti za akademický rok. Existence online databáze přednášek o udržitelnosti.	2		2
9.3	Uspořádání minimálně jedné kampaně za akademický rok týkající se udržitelnosti.	1		1
9.4	Vydání minimálně jednoho článku týkající se udržitelnosti za semestr.	1		1
10.1	Analýza potenciálu ve vzdělávání a tvůrčí činnosti v udržitelném rozvoji.	1	1	
10.3	Cena rektora za udržitelnost. Finanční podpora výzkumu týkající se udržitelnosti.	2	2	
10.5	Analýza procentuálního/množstevního zastoupení udržitelných výrobků v UPointu v roce 2021.	1		
11.1	Vznik Společenství. Realizace prvního setkání členů.	2		2
11.2	Zapojení členů do realizace/plnění Akčního plánu. Návrhy pro další aktivity od členů.	2	2	
12.1	Minimálně jeden nový benefit z oblasti udržitelnosti.	1		1
12.3	Návrhy rozšíření nabídek sportu a počtu hodin v kurikulu UP.	1		1
12.4	Nabídka možností poradenské činnosti a psychologické péče, případně její rozšíření a propagace.	1		
13.1	Členství v pracovní skupině pro rovnost příležitostí.	1		
13.4	Návrh společných aktivit na dané období.	1		
14.1	Debata a hledání řešení se SMO a OK u výše zmíněných témat.	1	1	
14.2	Organizace minimálně jedné společné aktivity s výše zmíněnými subjekty za rok.	1		1
15.1	Meziuniverzitní kurzy zaměřené na udržitelnost. Sustainable campus action plan. Footprint reduction plan.	3	1	2
15.3	Členství v Asociaci společenské odpovědnosti.	1		1
15.4	Členství v Platformě zainteresovaných stran CSR.	1		
15.5	Účast v žebříčku Green Metric.	1		1
15.6	Členství v Platformě odpovědného veřejného zadávání.	1		1
Celkem		65	24	29